

14e jg. - 1994 - n° 3

*Secretariaat : Diepenweg 15
9450 Haaltert
Tel. 053/83.08.81*

- WIJ DANKEN :

de heer Jozef Mertens (Haaltert) die ons het waardevolle fotografisch archief van wijlen E.H. Claus in bewaring gaf.
Honderden foto's werden genomen in Haaltert door onderpastoor Claus in de periode 1936-1940.

Gelijksoortige documenten (foto's - doodsprentjes - pamfletten, e.d.) worden steeds in dank aanvaard.

- WIE HELPT ONS ?

Voor de bijdrage "Politiek - Gemeenschapsleven te Haaltert 1830-1976"

zoeken wij (in bruikleen)
- verkiezingsdrukwerk tot en met 1970

Bezit je andere documenten, foto's e.d. (vóór 1976) ! Geef seintje a.u.b. !
Dank ! (83.08.81 - Willy De Loose).

PASTOOR VAN HOEYMISSEN TWEE MAAL GEHULDIGD TE KERKSKEN

In het nummer 2, jaargang 3 (1983) van "Mededelingen Heemkring Haaltert" werd uitvoerig gewezen op de grote rol die pastoor van Hoeymissen speelde in de bestrijding van de armoede te Kerksken rond het midden van de vorige eeuw.

Vanaf zijn aankomst in de parochie (1832) liet hij zich voorlichten over de materiële toestand van zijn parochianen. Hij bezocht de woningen en stelde vast dat van de 222 huisgezinnen op de gemeente er 102 ondersteund moesten worden door het armbestuur.

Na 54 gezinnen bezocht te hebben konstateerde hij dat van de 256 gezinsleden er slechts 25 een stozak hadden om op te slapen en dat "de overige sliepen te samen in den eenen of anderen hoek van hunne hutte op bladers of gebros, dat zij hiertoe vergadert hadden". De straten liepen vol bedelaars.

Het waren vooral de spinsters die onvoldoende werk hadden. De pastoor zorgde voor de aankoop van hoeveelheden vlas dat hij laat hekelen, spinnen en sorteren en verder ter plaatse weven. Het resultaat was doeltreffend en in de winter 1839-1840 was er geen enkele arme meer die nog genoodzaakt was te bedelen.

Maar de machines verdrongen meer en meer het ambachtelijk thuiswerk en de broodwinning der armen was opnieuw bedreigd.

Vanaf 1845 begon de pastoor met een kantschool. Veel van zijn persoonlijke middelen diende hij te investeren alvorens de leerlingen een verkoopbaar produkt afleverden. Maar na zeven maanden hadden de leerlingen het werk voldoende onder de knie en kon enige winst geboekt worden.

Zo zal pastoor Van Hoeymissen gedurende gans zijn leven voor de armen blijven ijveren, niet door ze aalmoezen te geven maar door ze werk te verschaffen en ze een menswaardig bestaan te verzekeren.

En gedurende vele jaren heeft hij deze taak kunnen vervullen. Meer dan 50 jaar was hij zieleherder te Kerksken. Aangekomen op 11 november 1832, feest van de patroonheilige, zou hij, na meer dan 54 jaar pastoor te zijn geweest, op 8 maart 1987 in de leeftijd van 90 jaar ter ziele gaan.

Tweemaal was er feest te Kerksken ter gelegenheid van een jubileum van de pastoor. In 1873 kon hij zijn gouden priesterjubileum vieren (priester gewijd op 14 december 1923) en in 1882 was hij 50 jaar pastoor te Kerksken.

Zelf schreef de pastoor niets over deze gebeurtenissen in het "Liber Memorialis" van de parochie. Terloops vermeldde hij alleen dat de kinderen van de kantschool ter gelegenheid van zijn gouden priesterjubileum een tapijt geschonken hadden voor het hoogkoor van de kerk.

Dat er feest gevierd werd bij die twee jubilees in Kerksken staat vast. Getuige daarvan de berichtgeving in "De Werkman" uit 1873 en 1882.

Op 21 november 1873 schreef vermeld blad¹ :

"De E.H. Pastoor van Kercken viert op 9 december zijne gulden jubelfeest. Die waardige man is pastoor in Kercken sedert 1832, 't is de vader dier gemeente."

Enige dagen later werd verslag uitgebracht over het verloop van de feestelijkheden : ²

"Kercken vierde dinsdag de gulden jubelfeest van den geliefden pastoor. Gulden feest, ja, opgeluisterd door alles wat de reinste liefde kan uitpeizen. Ten 10 ure was de plechtige mis, gezongen door de maatschappij de Gendracht, en 's avonds was de verlichting algemeen, gelijk voor de jubelfeest van Pius IX. Rijk en arm, iedereen deed om te best. Er waren arme huizen die schitterden als looverpaleisjes. Eere zij dan Heeder en de inwoners van 't gelukkige Kercken".

Over de feestelijkheden van 1882 werd in hetzelfde blad als volgt verslag uitgebracht.³

"De feestelijkheden : de jubiléfeesten van Kercken zijn plechtige hartroerend geweest ; maar ook 50 jaar van een Pastoors leven, vijftig jaren Zielbezorger, vader van arm en rijk, 't verdienst een Dankbetuich dat tot in de hoogste Hemelen weergalmt. Den helschen Satan wikt en trekt en slingert aan Belgenland, maar ons Vaderland zal gered worden, omdat er veel heilhaftigen Christelijken ieder in, en omdat de dienaars des Heeren, op de meeste plaatsen oprechtelijk geëerbiedigd worden. Kercken heeft veel gedaan voor den Jubilé van zijnen E.H. Pastoor : 't was wel, algemeen, oprecht en hertelijk.

Er zijn daar veel tranen gestort van zalige aandoening. Het Eerl Vader en Moeder wordt ook toegepast op ons Moeder de H. Kerk en op de vader der zielen... En, om dit Jubelfeest te sluiten, gaat er zondag te Kercken een groot concert gegeven worden, voor de Vrije Katholieke School ; zondag ten 4 ure ; men zal er vertoonen, o.a. 't stuk van de gereformeerde Catechismus - les ; men zal er zingen het Hulde - gezang aan den Pastor - Jubilaris ; men zal er vertoonen Jan Koeimans en afgeven 't Lied van de Moortelnest, tegen 't welk Peer Van Humbeek zich al twee slaglanden kapot gebeten heeft ; maar een ware Vlaming zwijgt daarvoor niet, ter contrarie, dit lied zal des te krachtiger weerklinken, ge zult dat haaren, menschen, te Kercken !

Ooggetuigen zijn ons komen verklaren dat de Feestdiering te Kercken zoo aandoenlijk schoon is geweest, en zulke verlichting is er nog nooit gezien : Zondag, de dag van 't concert, om de jubelfeesten te sluiten, nogmaals algemeen verlichting !"

¹De Werkman 21 november 1873

²De Werkman 12 december 1873

³De Werkman 6 oktober 1882

Een week later bracht de krant relaas van het huldeconcert t.e.v. de pastoor door "d'Heeren Meesters der Zondagsschool van Aalst" ⁴

"Een schoon concert, door Aalstenaars gegeven, is zondag ll. de jubelfeest komen sluiten. Veel volk, veel vreugd in eer en treffelijkheid; een rijke ontvangst door 't Vrij Katholiek Onderwijs. 't Concert had plaats in de groote zaal van 't Klooster, hetwelk niet ten achteren was gekleden in de feestviering. De Kinders der Kantschool hadden een Allerschoonste Communiekleed geofferd en een bouquet, en de Kinders der externe-school, ook bouquet en gelukwensching. Hoogst aandoenlijk was 't, als het Klooster zijn gelukwenschingen bracht en als o.a. de dag Kinders van M. de Burgemeester een lammeken offerden, geleid door 't manneken van 3 jaar gekleed in 't rood en de H. Joannes Baptista verbeeldende, en dat hij en zijn twee zusterkes de volgende versjes opzeiden, in name van al de Kinders der parochie:

Erwaarde Herder,

Wij kleinsten uwer kudde, wij schenken U dit lam, uit maar erkentnisse. Terwijl hetzelfde lam, Ons eigen beeltsel is.

't is beeltsel van de waarheid. Van onschuld en van vreê van rein en zieleklaarheid. Een 't brengt u regen meê. Lang leve Mr. Pastoor!"

Paul Temmerman.

⁴De Werkman 13 oktober 1882

KINDEREN OP ZWERFTOCHT

Onderstaand feit deed zich ongeveer 150 jaar geleden voor te Haaltert.

Vandaag kunnen we ons nog moeilijk voorstellen dat twee kinderen zomaar voor maanden het ouderlijk huis zouden verlaten en door half Vlaanderen zwerven. Toch kan men uit deze brief opmaken dat dit toen geen uitzonderlijk geval was. Dit uitgebreid verslag is waarschijnlijk te danken aan het feit dat twee dorpen (Haaltert en Aigem) in deze zaak betrokken waren en ze de verantwoordelijkheid (en eventuele onkosten) naar elkaar toe wilden schuiven. Het bestuur van de gemeente Haaltert nam hier de verdediging op zich van landbouwer Van Wassenhove, die te goeder trouw de hem gegeven raad opvolgde, maar zich daardoor in moeilijkheden werkte en met het gerecht in aanraking kwam.

Hierna het relaas in oorspronkelijke schrijfstijl.

Haaltert, eind december 1846

1777 Procureur du Roi a Audenaerde

Ter beantwoording van U.G. Brief van 26 sten dezer maend Nr. 5197 hebben wij D'Ger U.G. te doen kennen dat de zaak waervan gewag in bijgaenden brief van het bestuur van Aigem gebeurd is als volgt :

Op 20 sten dezer maend in den donkeren avond bevonden zich twee kinderen aen de poort van zekeren Domien De Looze lid van het weldadig bestuur alhier, bijna verstedden van de koude toen Joseph Wassenhove landbouwer wijk Gede aengegaen kwam, dan welken uyt medoogenheyt die kinderen in zijn woonst mede genomen, des anderen daegs zijn die kinderen mogen verblijven, maer den derden dag het weer zacht geworden zijnde heeft van Wassenhove hun gezegd dat zij moesten na huys gaen, waer op dat zij hem antwoordden dat zij te verre van huys waren en vernam verders dat hun woonst te Steenhuyze - Wijnhuyze alreede 14 a 15 weken hadden verlaten dat zij tot aen Scheemsche (Waes) hadden geweest, die kinderen waren niet ziek van herte maer zoodaenig door de duyfligheyt opgeëeten dat het meysje verschijde hollen op haer hoofd hadde, en sedert 14 dagen waren zij te Meire verbleven, waer op genoemden van Wassenhove mij is komen raed vragen, om de gemeentē Steenhuyze - Wijnhuyze geen kosten aen te doen hadde ik hem geraden met zijne karre nar hun huys te voeren maer op de vraag der kinderen om langs Aigem na huys gevoerd te worden zeggende dat zij van daer bekend waren, hebben twee knechten van den genoemden Van Wassenhove met eenen kortenwagen nar Aigem gevoerd en na den hove van Van Hauw, landdriesch afgezet

daer die kinderen zijden dat zij van daer tot huys zouden geraeken waerop den knecht antwoordde gij zoude beter doen van te dragen om hier bij van Haaw te blijden en morgen gemakkelijker na huys gaen en hebben aen de kinderen het stroei gelaten om op te slapen. Immers de kinderen de knechten bedankt hebbende zijn zij teruggekomen. Verderz mogelijk wij U. E. verzekeren dat den beligten Van Wassenhove alhoewel wijnig bemiddelden landbouwer doch zeer medoogende eigens is en op een afgelegen gehucht woonende aldaer zeer veel arme lieden voed en herbergd.

Volgens hert gone wij vernomen hebben zouden de kinderen al meer als eens hun schoonvaders huys 's droegere met koppigheid hebben verlaten en ik mag U. E. Verzekeren dat die kinderen met bedruktheyd verdoerd zijn geweest maer wel in den klaren dag op het verzoek der kinderen zelve te Cuygem aen de hove Van Haaw zijn afgezet.

John Scheerlinck.

Nieuwe publicatie - Nieuwe publicatie - Nieuwe publicatie

Staten van Goed van Denderhoutem

Deel 1

Periode 1639-1742

Dit werk is te bekomen tegen de prijs van 250 fr. door middel van overschrijving op naam van :

Heemkundige Kring Haaltert

Diepeweg 15

9450 Haaltert

rekeningnummer 439-5083061-63

Voor verzendingskosten moet er 100 fr. meer betaald worden.

Wie zijn boek zelf wenst af te halen kan dit doen op volgend adres :

Boelaert Geert

Droekouterstraat 12

9450 Haaltert

Tel. : 053/83.30.86.

AANKOOP VAN EEN SCHILDERIJ DOOR DE KERK VAN HELDERGEM

Op 18 Juni 1629 kocht de kerk van Helderghem bij Jan Susve een altaar tafereel voor het hoogaltaar aan. Kostprijs 18 ponden grooten. Beide partijen kwamen overeen om bij de levering 8 ponden te betalen, 5 ponden met Bamesse en 5 ponden met Pasen.

Franchoy Redolphi, pastoor van Helderghem, Jan de Haselere, voorzitter van de kerkraad, Jan van Keymeulen, Cornelius de Leeuw en Pieter Laureus, leden van de kerkraad, ondertekenden het kontrakt.

De tekst van het originele kontrakt luidde als volgt :

"Op heden desen 18 Junius 1629 zoo heeft Jan Susve gheleverd een altaer taferele voor den hooghen altaer van de kerke van Helderghem ende dat met alsnoch conditie dat Jan Susve zal moeten ontfanghen van de kerke van Helderghem ende van de prochie de somme van achthien ponden grooten zonder meer memorie. Dat de reste voor alle het ghoene dat den altaer meer zoude weert zijn ofte bij den prochieghecomschap zijn ofte beloofst hebben zoo consenteert den vercooper voor het resterende deel niemant aen te spreken dan den prochieheer franchoy redolphi in helderghem van welke voorschreven somme. Ick Jan de Haselere als provisier van de kerke van helderghem belode te betaelen eerst acht ghereedt ende vijf ponde te bamesse eerst commende ende het resterende vijf pond te Paeschen al in het jaer zestien hondert neghenentwintich in het leecken der waerheyt zoo hebben dit ondereckent ter presentie van Jan van Keymeulen, corentis de leeuw, Pieter Laureys.

actum als boden ende bovendien es noch conditie dat den vercooper heeft Izijner cuere den altaer te doen prijsen met werkende met daer aen te verhaelen alle het ghoene dat hij meer weert zoude zijn dan de kerke ofte de prochie aen hem beloofst heeft want alle het ghoene dat hij meer weert zoude zijn. Dus de kerke ofte de prochie aen hem beloofst heeft want alle het ghoene dat meer weert is moet bij den pastoor ghebrocht worden zonder de kerke coste ofte provisier van dese."

Franchoy Redolphi
Pastoor in Helderghem

Jan Susve

Bron : R. A. Ronse

Roger De Troyer.

VERMOEDEN VAN BRANDSTICHTING (Haaltert 1856)

Uit dit verslag kunnen we niet opmaken of de verdachten werkelijk het huis in de fik hebben gezet. Was het uit wraak om een niet toegestane liefde en waren zij zinnens op een of andere plaats samen te gaan wonen of hadden ze andere redenen om deze daad te plegen ? In ieder geval was hun gedrag na de brand hoogst eigenaardig en werd daarom een onderzoek ingesteld.

Hier volgt het proces verbaal door schepenen de Saedeleer en veldwachter Baetens opgesteld.

Ten jare duizend achthonderd zes en vijftig den vierentwintigsten maert.

Wij Joannes Baptiste de Saedeleer schepenen belast met de politie binnen de gemeente Haaltert regterlijk arrondissement Audenaerde, vergezelt van Judocus Baetens onzen veldwachter hebben ons begeben om twee uren na de middag in de wijk Ede alwaer gisteren avond rond elf uren een brand onstaen is ter wooning van de wed. J.B. Lauwereys en Ludovicus Rasschaert die op eene uur tijds de stallingen, meubels, garen en gelouwen gands vernield heeft, ingevolge inlichtingen terplaets genomen heeft den brand oorsprong genomen beneden het strooijen dak der schuer van de voorzegde wed. Lauwereys op een meter afstand van 'straetjen, verds hebben wij vernomen dat den vorigen nacht zekeren Donat de Weder faktuur in kantwerk gehuwd woonende op weinigen afstand vandaer in de gemeente Nieuwerkerken rond 2 uren des nagts de dogter Rosalie Lauwereys oud 17 jaren heeft geweest wekken en met zekeren Frans De Smet, Ede welke het pakken met hare kleederen dweg naer Nenderleeuw vertrekken alwaer den broeder Joseph Lauwereys des namiddags rond 4 1/2 uur haer gevonden heeft aen de statie gereed om met Donat de Weder te vertrekken, welkenlaetsen twee, drijmael wederstand gedaen heeft alsnog in het terugkeeren te Welle, dat voorzeyden de Weder verscheide malen in den Ede is gezien geweest met J.B. De Breucker zoon Dominicus geboortig van Lede dienst knegt bij Sieur Dominicus Raes te Haaltert. Vanalles welke wij hebben opgesteld het tegenwoordig proces verbael, dag maend en jaer als boden, het welk den veldwachter met ons heeft ondertekend.

get: J.B. De Saedeleer en Judocus Baetens.

John Scheerlinck.

Bron : RAB - Haaltert - Uitgaande brieven.

DIENSTPLICHTIGEN TE HAALTERT IN 1804

In 1823 werden te Haaltert 34 personen opgeroepen voor de militaire dienst, allen werden geboren in 1804.
De lijst werd opgemaakt door burgemeester Matthias De Ruddere op 28 januari 1823.

Naam	geb.datum	naam vader	beroep vader	naam moeder	beroep moeder	beroep militien	nr. van de loting	uitspraak militieraad
1. Baeten Josephus	Ha 04/09	Petrus	/	Van Boven Maria-Joanna	spinster	wever	33	goed
2. Braem Alexander	Ha 17/09	Egidius	wever	Matthys Joanna		wever	12	te klein
3. Coppens Josephus	Ha 15/03	Franciscus	landbouwer	Ruyssinck Carolina		landbouwer	23	goed
4. Coppens Ludovicus	Ha 16/03	Gaugericus	/	Vanderwaerden Cecilia	spinster	landbouwer	6	broeder in in dienst
5. Coppens Petrus	Ha 29/06	Domenicus	landbouwer	Beekman Catharina		landbouwer	10	goed
6. De Pauw Joannes Baptiste	Meere 06/01	Judocus		De Cooman Maria-Anna	spinster	wever	16	goed
7. De Sadeleer Bernardus	Ha 07/02	Petrus	landbouwer	Moens Joanna		landbouwer	32	goed
8. De Sadeleer Carolus	Ha 07/10	Bernardus(+)	/	Van Londerzele Joanna (+)		student	20	goed
9. De Sadeleer Franciscus	Ha 04/09	Josephus	landbouwer	Goessens Theresia		wever	29	goed
10. De Sadeleer Joannes	Ha 12/09	Judocus	wever	De Bruyne Maria-Theresia		wever	31	goed
11. De Schutter Dominicus	Ha 07/03	Jan	daghuurwerker	Ruyssinck Maria-Theresia		daghuurwerker	37	goed
12. De Schutter Josephus	Ha 24/06	Cornelius	wever	Smedt Rosalia		werkman	38	goed
13. De Smedt Donatus	Ha 19/04	Franciscus	landbouwer	Van Wassenhove Adrienna		landbouwer	26	goed
14. De Smet Josephus	Ha 24/09	Franciscus		Schandevyl Maria	spinster	wever	17	goed
15. D'Haezeleer Dominicus	Ha 12/10	Josephus	wever	Muylaert Victoria		wever	22	goed
16. Duwez Seraphinus	Ha 24/02	Mauritius	spinner	Muylaert Theresia		landbouwer	25	goed

17. Hunninck Dominicus	Ha 03/03	Josephus	landbouwer	De Schutter Christina		wever	34	goed
18. Huybrecht Dominicus	Ha 19/03	Inorscentius	wever	Van den Steen Joanna		daghuurwerker	9	goed
19. Landuyd Joannes	Ha 04/01	Bernardus	landbouwer	De Gendt Maria-Angelina		landbouwer	28	goed
20. Mallefroid Franciscus	Ha 18/09	Petrus	wever	De Pril Lucia		daghuurwerker	19	goed
21. Matthys Franciscus	Ha 12/04	Domenicus	wever	Matthys Albertina		wever	27	goed
22. Meganck Franciscus	Ha 07/04	Adrianus		Meganck Rosalia	spinster	landbouwer	8	goed
23. Muylaert Donatus	Ha 30/06	Martinus	werkman	Lievens Joanna		dienstknegt	14	te klein
24. Raes Domenicus	Ha 18/09	Petrus	landbouwer	Van de Steene Victoria		landbouwer	21	goed
25. Redant Franciscus	Ha 12/03	Ludovicus		Ruyssinck M.Ther.	spinster	wever	7	goed
26. Schoupe Franciscus	Ha 13/01	Livinus	landbouwer	De Graeve Joanna		landbouwer	11	goed
27. Seminck Petrus	Ha 29/06	Adrianus	daghuurwerker	Sterck Victoria		wever	36	goed
28. Sterck Dominicus	Ha 26/10	Ludovicus	wever	V.d. Meersche Joanna		wever	30	goed
29. Timmerman Petrus	Ha 02/04	Renier		De Schrijver Barbara	spinster	daghuurwerker	18	platvoeten voor altijd vrij te klein
30. Van den Steene Dominicus	Meere 23/05	Egidius	landbouwer	Van Massenhove Maria-Josepha		landbouwer	15	
31. Van Haverbeke Franciscus	Ha 11/10	Hieronimus	wever	V.d. Broecke Cecilia		daghuurwerker	39	goed
32. Van Massenhove Josephus	Nieuwerkerken 01/10	Franciscus		Meganck Albertina		landbouwer	24	goed
33. Vijverman Joannes-Baptist	Ha 28/01	Joannes		Roelandt Francisca		wever	35	goed
34. Wijnendaele Dominicus	Ha 25/06	Joannes-Baptista		Scheerlinck	spiuster	wever	13	enige zoon

Bron : Gem. Archief Haaltert
Willy De Loose.

STATEN VAN GOED - DENDERHOUTEM - 1765

Uit de Staten van Goed hebben wij de verklaring van Schepen Peeter Quintyn waarin deze het dramatische voorval verhaalt waarbij zijn buurman Livinus Kieckens om het leven kwam bij het omhakken van een populier.

Informatie preparatoir gehouden bij D'Heeren Leenmannen van den heerlycken Leenhove De Schyvinck tHaeltert van welcken hove de prochie van Denderhoutem deel maectt, synde een deel van den Lande van Rotselaere op het versouck van Philippus Scheirlinck officier als daer toe vanden Bailliu geauthoriseert dat omme by den voors. Bailliu gheinformeert te syn van de subite doodt van sekere LIEVINUS KIECKENS Zv. Nicolaes die overleden is binnen de prochie van Denderhoutem door de val van sekere papeliere boom, door welcken van de doodt is veroorsaect op dan 4 dec. 1765, ontrent den avont breeder hiernaer by de oirconden ghedeposeert.

Peeter Quintyn schepenen der voors. prochie van Denderhoutem, oudt ontrent de 60 jaeren, oirconde gedachveert, gedraeght, gevraeght of geexamineertverclaert op den Eedt alhier in onse handen gepresteert voor waerechtich te wesen, dat hy deponent is, naer gebuer van sekere Livinus Kieckens Zv. Nicolaus, dat hy deponent tsynen huysen synde, emmers op syne hofstede in synen lochtinck, op den 4e dec. 1765 ontrent den avont heeftgesien, midtsgaders by ende present geweest als wanneer dat den voors. Livinus Kieckens, was sittende op eenen hooghen papeliere boom, om dan boom te seelen & om te doene overvallen naer seyde seyde, heeft gesien dat den selven Kieckens is gevallen van den selven boom, tot op de aerde, haddende by hem een capmes, door welcken val het voorn. capmes den voorn. Kieckens heeft gequetst in synen hals & dat met de pointe van ontrent de twee duymen dat de helft van de ruyper id afgesneden geweest, oordeelende den deponent dat de doodt van de voorn. Kieckens daer door is veroorsaect, verclarende voorders den deponent, dat niemant van de voors. val daarvan de oorsaecke en heeft geweest, nochte niemant en heeft gegeven, verclaerende by dien van het cas voor handen niet vooder te weten, Sluytendehier mede deze syne depositie die by naer voorlesinge heeft ondertekent.

Desen 5e dec. 1765.

Robert Lievens.

Bron : R.A. Ronse

TERJODEN - ZELFBESTUUR !

In het begin van deze eeuw werd er duchtig heen en weer gepalaverd over het al dan niet aanleggen van een tramlijn Aalst-Ninove. Twee aanvaardbare trajecten lagen op de ontwerptafel. Een eerste vizie was de lijn Aalst-Terjoden-Haaltert(Ninovestraat)-Denderhoutem-Ninove.

Een tweede ontwerp was Aalst-Terjoden-Haaltert-Kerksken(Berg)-Denderhoutem-Ninove.

Aalst, Denderhoutem en Ninove drongen aan op een spoedige realisatie van een, volgens hen, onmisbare tramverbinding.

Haaltert en Kerksken reageerden eerder negatief. Vooral eerstgenoemde zag geen graten in een tramlijn. Haaltert had trouwens op dat moment zorgen genoeg met de realisatie van een tweede station in Ede.

De liberale fractie (oppositie) van Erembodegem ijverde eveneens voor de aanleg, vooral om Terjoden terwille te zijn, een belangrijk gehucht in volle uitbreiding waar nog vele stemmen te rapen vielen.

Hun dromen reikten zelfs verder. Een zelfstandig Terjoden moest er komen.

De liberale pers gaf haar volle steun aan de blauwe oppositie. Toen er bij een publicatie van een aantal te construeren tramlijnen geen sprake was van de verbinding Aalst-Ninove, schreef de krant:

"Orechteloos hebben wij den langen lijst der nieuwe banen gelezen om te zien of 'onze' tram er nog niet bij was.

Die tram, ons reeds vele jaren beloofd. Wanneer zal het katholiek ministerie hem ons geven ? Is 't niet aardsjammer dat ons gehucht, meer bevolkt dan honderden gemeenten en die stilaan een steedsch uitzicht krijgt, aan geen tram kan geraken die een rechtstreeksse verbinding zou brengen met Aalst en Ninove ? Wij zijn overtuigd dat Terjoden zijn tram wel spoedig zou hebben indien Terjoden zich vrij vocht, 't is te zeggen eene zelfstandige gemeente werd !"

Een gedeelte van het Terjodense kiezerskorps is niet tevreden met de politiek van het Erembodegams gemeentebestuur. Volgens hen wordt het gehucht verwaarloosd, alleen bij het naderen van de verkiezingen laten de politiciers van zich horen.

Onder de titel : 'Pleidooi Zelfbestuur Ter Joden' zegt de krant : "Als de kwestie niet behandeld wordt op de gemeenteraad moeten wij, mannen van Ter Joden, dees jaar met eene volledige lijst opkomen, met programma :

- Ter Joden eene zelfstandige gemeente afscheiden van Erembodegem.
- Regelijk onderwijs op Ter Joden.
- Den tram.

"Is nu al 7 jaren dat de Bokkens ons den tram beloven, 't is al 5 jaren dat zij ons zeggen dat hij ter studie ligt, maar de handen worden niet aan 't werk gelegd.

"Wij hebben den tram nodig, dat is reeds meer dan bewezen !... en onze tram zal dik zijne kosten dekken."

Ondanks de inzet van de moedige Terjodenaren werd geen van beide projekten gerealiseerd.

Willy De Loose.

MISDAAD en VONNISSEN te KERKSKEN (1846-1892)

In het RAG wordt een lijst bewaard van straffen uitgesproken op het einde van vorige eeuw, voor gepleegde 'misdaden en overtredingen'. Het valt op dat bepaalde straffen nogal zwaar zijn t.o.v. de bedreven feiten.

Hierna enkele voorbeelden :

'Diefte van brood, boonen en appelen' ten nadele van Egidius Van den Stock van Haaltert en van Jan Baptiste De Smet uit Kerksken op 14 april 1846.
De verdachte C.V.L. werd veroordeeld tot 13 maanden gevangenis.

'Diefte van een ammelaken' ten nadele van Coleta Lievens op 3 november 1847.
De dader D.A. moest 5 dagen in de nor.

'Diefte van bloemkool' ten nadele van N. Coppens op 30 november 1847.
C.V.L. die niet aan zijn proefstuk was, kreeg 3 weken opsluiting.

'Diefte van aardappelen' op de velden van K. Van Landuyt, onderwijzer en B. Wellekens, landbouwer op 4 en 9 juli 1847. Dezelfde C.V.L. moest opnieuw voor 3 maanden naar de gevangenis.

K.L. Renneboogh incasseerde op 20 november 1884 een boete van 5 fr. of één dag gevangenis voor 'nalating aangifte geboorte in april 1884'.

Omdat hij 'zyne hoenders op andermans grond liet loopen' in april 1889 werd P. Fr. Impens veroordeeld tot 1 fr. boete of 1 dag gevangenis.

Willy De Loose.

HERINNERINGEN

Een groep 'Eucharistische Kruistochtster' ong. 1934, met onderpastoor Van Crombrugge te Haaltert.

1° rij (zittend) v.l.n.r. : Marie Steenhout, Madeleine Redant, Marie-Josée Van den Berghe, Maria Van den Berghe, Maria Goeman, Emilia Herreman en Maria Herreman.

2° rij : M. De Rouck, Jeanne Mally, Yvonne Herreman, Marie De Bie, Annie Mally, Alice Stockman.

3° rij : Emilie....., Madeleine Wijns, Marieke Daghuys, Madeleine Mally, Suzanne De Rouck,De Bie, Madeleine Temmerman en Maria De Luyck.

4° rij : Simonne Mally, Simonne Van Overwalle, Rosa Verbeiren, Honorine Van Laethem, Adeline Wijnant en Maria Elskens

DE OORSPRONG VAN FAMILIE KIEKENS TE DENDERHOUTEM

I. MOTIVATIE EN INLEIDING

Het ultieme einddoel van elke geneoloog is het ontdekken van de stamvader van een familienaam en van daaruit een volledige stamboom te reconstrueren. De stamvader is de persoon die als eerste de familienaam droeg.

Zelden vind je deze stamvader reeds in de 18 of de 17de eeuw. Het kan je gebeuren dat de oorspronkelijke familienaam bv. door emigratie haast onherkenbaar overgaat in een nieuwe naam¹, maar dikwijls kan men terug gaan tot de 14de eeuw. In deze periode werd het met een toenemend individualisme noodzakelijk een familienaam te creëren die het individu kon onderscheiden van zijn bureu.

Uiteraard is het voor frekwent voorkomende familienamen zoals De Smet of Janssens een zeer moeilijke zaak om deze stamvader te vinden, om de simpele reden dat er te veel kandidaat stamvaders voorhanden zijn. Anders ligt het bij namen die beperkt voorkomen, zoals de familienaam Kiekens. Telkens wanneer je deze naam ziet opduiken in een oud document verwacht je een aansluiting met de gegevens die je al voorhanden hebt en vaak word je daarin niet teleur gesteld. Het opzoekingswerk is daardoor veel plezieriger en stimulerender. Uiteindelijk hoopte ik de stamvader van de familienaam Kiekens te vinden. Hiervoor diende ik verder terug te gaan dan 1600, dus de periode voor de eerste parochieregisters. Het opzoekingswerk en het napluizen van 100-den documenten gaven me al gauw te kennen dat dit niet van een leien dakje zou lopen.

Alhoewel ik blij verrast was met het grote aantal vermeldingen van de familienaam, viel het tegen dat er enkel een naam van de vader. De naam van de echtgenote was voor de middeleeuwer blijkbaar van weinig belang. Zelfs indien de man was overleden stond er gewoon weduwe.

Niettemin ben ik er in geslaagd een vrij behoorlijke stamboom te maken van de familie Kiekens. Ik ben vertrokken rond 1380 en gestopt ca. 1620 omdat dan de familienaam in aantal enorm toenam en vanaf dan de parochieregisters kunnen worden geraadpleegd.

Ik hoop dat collega's speurders die met dezelfde moeilijkheden worden geconfronteerd iets aan deze tekst zullen hebben.

II. DE OUDSTE VERMELDINGEN

Vooraleerst ontdekte ik twee grote stamgroepen van de familienaam : een stamgroep in West - en Frans Vlaanderen en een stamgroep in de Denderstreek. De oudste vermelding dateert uit 1280 : Wouterus Kieken uit Calais (Kassel)². Vanaf 1344 tot 1611 kennen we in Poperinge en Ieper het belangrijke geslacht Kieken³. Dit geslacht leverde enkele schepenen van Poperinge en werd het laatst vermeld in 1611 met de achternaam van Jan Kieken filius Christiaans. Deze liet 6 minderjarige kinderen achter waarvan het lot ons onbekend is. In Frans Vlaanderen kwam de

1. Voorbeelden De Moyer eind 17de eeuw te Geeraardsbergen gevormd uit de Maeyere, De Nauwe 17de eeuw gevormd uit De Henau.

² Belgische familienamen F. Debrabandere.

³ Intermediair uit 1983 geeft een uitgebreide stamboom.

familienaam nog voor in de 18de eeuw. In de Denderstreek dateert de oudste vermelding uit 1380⁴. De stadsrekeningen van Ninove vermelden ene Coeren (=Coenen?) Kieken uit Heldergerm.

In deze periode trokken opstandige Gentenaars onder leiding van Filips van Artevelde ten strijde tegen de steden Ninove en Aalst omdat deze steden bondgenoten waren van de graaf. De Gentenaars plunderden Aalst en roofden er onder meer ossehuiden. Een patrouille Ninovieters stuitte op onze Coeren die in het bezit was van deze huiden. Hij bekende dat hij ze gekocht had van de witte kaproenen (bijnaam van de Gentse milities) maar niets met de bestorming op Aalst had te maken. Hij kwam er vanaf met 6 pond Parisis boete.

Dat de naam al frekwent was in onze streek bewijst het voorkomen van de naam in de buitenpoorterslijsten van Geeraardsbergen in 1396. Een Kieken Corneel leefde er in Okegem en een Kiekens Corneel in Outer. In Idegem leefde een Kieken Jan, zoon van Gillis, die gehuwd was met een zekere Mainge. Daar poorters belangrijke juridische en fiscale voordelen hadden lieten vele inwoners van het platteland zich na betaling inschrijven als buitenpoorter om mede van deze voordelen te genieten. Het feit dat ze ingeschreven zijn toont op zich al aan dat ze een zekere welstand bezaten.

In 1408 moesten 371 Ninoofse gezinnen extra belastingen betalen aan het stadbestuur. Met dit geld werden nieuwe wapens gekocht om de stad te verdedigen. Hierin vinden we ene Lippin Kieken.

Verder weten we niets van deze mensen, behalve van Corneel uit Okegem. Klaas Meestergillis werd veroordeeld tot 4 pond boete omdat hij Trude Kiekens filia Corneel, uit Okegem een slag heeft toegebracht met een stok.⁵

Bronnen uit deze periode zijn uitermate schaars, vooral als het om gewone mensen gaat. Nochtans vinden we op zijn minst reeds 4 gezinnen met de naam Kieken(s) rond Ninove. De familienaam moet om die reden minstens enkele generaties ouder zijn en dateren van rond 1340.

Connecties tussen de groep in West-Vlaanderen en het land van Aalst heb ik niet gevonden. Waarschijnlijk is de familienaam in 2 gebieden ontstaan. Misschien dat de wapenschilden ons meer vertellen.

wordt vervolgd.

Marc De Moyer.

⁴ Van Gassen. Geschiedenis van Ninove p. 82

⁵ Proccs uit 1396 (Annalen van de Oudheidkundige Kring van Okegem)